

Рахматулла Саримсоқов

**Абдулла Қодирий номли Жиззах Давлат Педагогика
институту**

**Жиззах вилоят халқ ижодиёти ва маданий-
маърифий ишлар илмий-услугият
МАРКАЗИ**

**ЁМ
ҚИШЛОҒИ
ҚЎШИҚЛАРИ**

(Услугий тўплам)

Жиззах – 2015 й

Тузувчи:

Рахматулла Саримсоқов -Жиззах Давлат Педагогика институти мусиқа таълим йўналиши бўлими доценти.

Тақризчилар:

1. **Жуманазаров Ў.** - Филология фанлари доктори Профессор.
2. **Тангиров А.** - Доценти.
3. **Лутфуллаев С.** - Жиззах вилоят халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий услубият маркази раҳбари.

Мухаррирлар:

Убайдуллаев Х. - Жиззах вилоят халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий услубият маркази маданий-маърифий ишлар бўйича мутахассис.

Матнларни оққа кўчирувчи ва дизайнер:

Норматов Х. - Жиззах вилоят халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий услубият маркази бош мутахассиси.

Сайфуллаева С. - Жиззах вилоят халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий услубият маркази бош мутахассиси.

А.Қодирий номли Жиззах Давлат Педагогика институти илмий кенгаши томонидан нашрга тавсия қилинган.

“Ём” қишлоғим менинг

Ҳар бир халқнинг ўзи учун эъзозли, қимматли бўлган маънавий, маданий бойликлари бўлиб, улар асрлар давомида авлоддан-авлодга ўтиб келган ва бу ҳозирги кунда ҳам ўзининг аҳамияти ва қадрини йўқотмаган ва шу халқнинг ифтихор манбайига айланган дурдоналаридур.

Ҳар бир халқнинг ўзига хос тарихий мероси, санъати ва адабиёти билан бир қаторда уларнинг урф-одат ва маросимлари, анъана ва удумлари, оғиздан-оғизга ўтиб даврлар мобойнида шаклланиб ижро этиб келинаётган оғзаки ижод намуналари уларнинг турмуш тарзида ўз ифодасини топган ва шу халқларнинг орзу-умидларининг ўзига ҳослигини, дунё қарашларини кўрсатиб берган.

Урф-одат, анъана ва удумлар, куй, қўшиқ, ялла, лапар, ёр-ёр ўланлар ва айтимлар ҳамда турли ўйинлар ҳар бир халқнинг келиб чиқиши негизи бўлиб, у шу халқнинг бутун борлигини кўрсатиб бериш билан бирга ўтмиши, бугуни ҳақида сўзлаш билан бирга уларнинг эртасини ҳам кўрсатиб беради. Шу билан бир қаторда келажак авлодни ўз эли ва халқига бўлган эътиқод, меҳр-муҳаббатини оширади.

Қадимдан ота-боболаримиз имкони борича ўзлари ўрганган ва ўзлари томонидан яратилган ўзига хос бойликларни кўз қорачиғидек асраб, уларни авлодларга етказишга интиланлар. Шу маънода Жиззах вилоятидаги Зомин тумани худудида макон топган “Ём” қишлоғи халқнинг ўзига хос маданий меросини бугунги куннинг дурдонаси деб кўрсатишимиз мумкин.

Ёмликлар ўтган авлодлардан мерос бўлиб қолган ва бугунги кунда ҳам ўз қадрини йўқотмаган урф-одат ва анъаналари, қўшиқ, ялла ва лапарлари ҳамда турли айтимларини кўз қорачиғидек асраб уларни келгуси авлодларга етказишни ўз бурчлари деб билганлар. Бу борада “Ём” фарзанди Баҳодир Розиков томонидан амалга оширилган ишлар беқиёсдир. Унинг “Кичкина бўлинг” (1992й), “Ём қишлоқлари ёхуд болалар фольклор қўшиқлари” (1993й), “Ём фарзанди монологи ёхуд ём қасидаси” (1994й), “Ём юздузлари ёхуд дардга дармон бор Ёмда” (1995й), “Беқиёс Ёмим менинг” (1995й) номли рисоалари ва қўшиқлар тўпламларида “Ём” қишлоғининг урф-одатлари, гап-сўзлари, тўй-маракалари, анъана ва удумларининг айрим ўзига хос жиҳатлари тўғрисида тўхталиб ўтилган ва улардан намуналар келтирилган. У берган маълумотларда келтиришича Ёмликлар сўз ўйини қилиш, мақола ва ҳикматли сўзлардан фойдаланиш, давраларда матал айтиш, қизиқчилик, аскиябозлик қилиш, термалар айтишда жуда уста халқ бўлганлар. Бу гап қишлоқнинг эркак ва аёлларига бирдек тегишли бўлиб, хатто аёллар хайратомуз фазилатларни номоён этганлар.

“Ём” қишлоғида туғулиб, ўсиб, вояга етган Баҳодир Розиков ўзи яшаб ўтган онларда кўрган, билган ва эшитганлари қалбида бир умр муҳрланиб қолганлиги баёнида қишлоқдаги тўй-томошалар қадм-қадимдан “Ём” қишлоқ аҳлининг ўзлари томонидан уюштирилиб келинганлиги акс этирилган.

Бу томошаларда ҳар бир киши у каттами ёки кичик, аёлми ёки эркак ҳар хил ўйин, қизиқчилик, аскиябозлик, ўлан, лапарлар айтишда ўз маҳоратларини кўрсатганлар. Томошаларда эса бир бирини ҳурмат қилиш, обрусини сақлаш улар учун асосий бурч ҳисобланган. Бу каби ҳислатлар Ёмда ханузгача йўқолиб кетмаган.

Жумладан:- “Ём” қишлоғи оқсоқоли Исохон Қиличев ташаббуси билан қишлоқда ўтказиладиган ҳар қандай тўйдан бир кун олдин алоҳида аёллар маракаси ўтказиладиган бўлиб, бунда аёллар турли ижроларда ўз маҳоратларини намойиш этганлар ва бу анъана бугунда ҳам ўз кучини йўқотгани йўқ. Шунингдек, Алимқўл бобо ижросидаги “Жон бургам”, Сойип қизиқнинг “Кичкина бўлинг”, “Сеторча”, “Бир ёққа” лапарлари қишлоқ аҳлининг унитилмас кўшиқлари бўлиб ёдда қолган.

Баҳодир Розиков ўша йиллардаги ижро этилган лапар ва кўшиқларни халқ ўртасидаги тарбиявий аҳамиятини эслаб шу кўшиқларга ҳозирда ҳам катта талаб бор эканлигини ҳис этиб, тумандаги 21-мактаб ўқувчилари иштирокида “Қир-адирда ўйнаймиз” фольклор-этнографик композициясини яратган бу композиция профессор Тура Мирзаев томонидан юқори баҳоланган. Бу баҳо “Ёз кунларида” деб номланган янги композицияни дунёга келишига асосий туртки бўлган.

Ёмликлар ўта хазилкаш, ҳозир жавоб, аскиябоз ва сўз устаси бўлишган. Бундан ташқари қишлоқ халқи мавсум ва маросим, меҳнат ва касб-кор кўшиқларини ўзларининг доимий ҳамроҳлари деб билишган. Онахонлар ичида катта марсия айтувчилар бўлиб, вафот этган киши фазилятларини кўшиққа солиб айтганлар, бутун қишлоқ аёллари уларга жўр бўлиб йиғлаганлар. Тўйларда эса ҳам эркак, ҳам аёллардан лапарчилар бўлиб, улар ўткир сўз тифини маълум кишиларга қаратиб ичак узди айтишувлар қилишган ва бу айтишувлар баъзида тонггача давом этган. Қишлоқда фасллар кўшиқлари ҳам ижро этилиб бу кўшиқлар асосан ёш болалар томонидан куйланган ва шу йўл билан болалар ҳам ҳосил хирмон баракасига ўз ҳиссаларини кўшганлар.

Биз бугун Ём қишлоғининг маънавий мероси ҳақида сўз юритар эканмиз ўтган авлодлар томонидан бугунги кунга қадар етказиб келинган дурдона ҳазиналар шу қишлоқда туғилиб ўсган Сайёра Тўраева ташаббуси билан қишлоқ ёшларига сингдирилаётганлиги энг қувончли ҳолдир. Сайёра Тўраева 1962 йилдан “Ём” қишлоғида туғилган. Шу қишлоқдаги ўрта мактабда ўқиган ва ўқиш давомида ўзининг тиришқоқлиги,

меҳнатсеварлиги ва дунёқараши билан тенгдошлари ўртасида ажралиб турган. У мактабда бадий хаваскорлик тўғрагининг фаол иштирокчиси сифатида туман ва вилоятда ўтказилган “Санъат ғунчалари” кўрик танловида кўшиқ ва лапарлари билан мунтазам иштирок этиб келган. Шу билан бир қаторда Зомин туманидаги “Шарқ тонги” газетасида ўзининг мақола ва хабарномалари билан қатнашиб турган. 1979 йилда ўрта мактабни тугатгандан сўнг қишлоқдаги “Ғунча” номли 5 болалар боғчасида мусиқа раҳбари, 1987 йилдан эса (К.Маркс) номли мактабда мусиқа раҳбари вазифасида ўз фаолиятини давом эттирган.

Устози мактаб директори Эргаш Қосимовнинг маслаҳати билан Жиззах Педагогика техникумининг сиртки бўлимига ўқишга кирган ва тугатгандан сўнг шу мактабда етакчи вазифасида ўз фаолиятини давом эттирган. У “Камалак”, “Камолот ЁИХ” дастурларини ўрганиб мактабдаги ёшлар фаоллигини ошириб, улар билан “Қарсак”, “Жамалак” фольклор жамоасини ташкил этган ва халқ термаларини ўрганиш билан бир қаторда уларнинг ижросини йўлга қўйган.

Мустақилликдан сўнг мазкур фольклор жамоаси 50 нафар болалар иштирокида “Истиклол ғунчалари” номи билан ўз фаолиятини давом эттирган ва С.Тўраева “Ём” қишлоғи аҳолиси томонидан қадимдан ижро этиб келинаётган ва ота мерос бўлиб қолган лапар, ёр-ёр, ўлан ҳамда халқ термаларини фольклор жамоасининг асосий дастурига киритган ва ана шу дастур билан “Янги авлод” болалар ижодиёти фестивалларида иштирок этиш билан бирга қишлоқ-туманда ўтказилган “Наврўз”, “Мустақиллик” байрамларида ўзларининг дилрабо чиқишларини намойиш этиб халқ назарига тушган.

2014 йил Республика халқ таълими вазирлиги, “Камолот ЁИХ” ҳомийлигида “Камалак” болалар ташкилоти томонидан ўтказилган “Камалак юлдузлари” кўрик-танловининг туман, вилоят босқичлари ғолиби сифатида республика босқичида иштирок этишни қўлга киритган. Шунингдек, “Ўзбекистон Ватаним маним”, Республика халқ таълими Касаба уюшмалари томонидан ўтказилган “Ўзбекистон сени куйлайман” кўрик-танловларида ҳам ўз дастурлари билан иштирок этиб Зомин туманида “Энг ёш ижрочи” номинацияси бўйича 1 ўрин соҳиби бўлган.

Сайёра Тўраева ўз фаолияти ҳақида сўз юритар экан, “Менга кўшиқчиликка ҳавас уйғотган инсон онам-Бефотима Жўраевадир. Мен онамдан “Ҳақида”, “Ҳой боғ-гул боғ”, “Бобида гижданг”, “Кичкина пичоқча”, “Чучвара қайнайди” каби бир қатор лапар ва ўланларни ўрганиб, бугунги кунда ана шуларни халқимиз ўртасида ижро этиб келмоқдаман” дейди ва шу билан бир қаторда отаси Маматқул Турсунқулов ҳам ўз даврининг кўзга ташланган санъаткорларидан бўлиб доирани (чилдирма) чалишда у кишига тенг келадигани йўқ эди деб

эслайди. Менга доира чалиш отамдан мерос бўлиб қолган. Мен уларнинг издоши сифатида элимиз ўртасида отам ишининг давомчиси бўлдим деб фахрланади.

Бугунги кунда С.Тўраеванинг қизи Мафтуна Тўраева, набираси Гулафрўз Гуломова ижро этган кўшиқ, лапар ва термаларни ижро этиб уларни кейинги авлодга етказишда авлод давомчилар бўлиб келмоқда. Сайёра Тўраева Зомин тумани маданият уйида ташкил этилган “Зомин сайқали” халқ ансамблининг фаоли иштирокчиси сифатида “Икки дарё оралиғи” кўрсатувида ўзининг “Жақида” кўшиғи билан чиқиш қилиб халқимиз эътиборини қозонган. Шу билан бир қаторда қишлоқ аёллари ўртасида фольклор жамоасини тузиб байрам ва йиғинларда уларнинг чиқишларини ташкил этган. У “Баҳор тароналари”, Ўзбекистон халқ артисти “Раҳима Мазохидова” хотирасига бағишланган тадбирда, “Ўлан айтгани келдик”, “Онам айтган аллалар”, “Оилавий ансамбллар” кўрик-танловларида иштирок этиб туман ғолиби ва вилоят босқичининг иштирокчиси бўлган.

Республика “Маънавият ва марифат” ва “Қадрият” кўрсатувларида фаол иштирок этиб келган.

“Ўлан айтгани келдик” танловининг Республика босқичида 2 марта, “Кўҳна замин оҳанглари” республика телефестивалида “Ёшларни шакллантиришда миллий урф-одатлар ва анъаналарнинг тутган ўрни” мавзусидаги илмий-амалий конференцияда, Ватанимизнинг 23 йиллигига бағишланган “Ягонасан муқаддас Ватан, севги ва садоқатим сенга баҳшида гузал Ўзбекистоним” республика дастурида ЎзТвнинг “Ўзлигинг намоён қил” телешовусида ҳам иштирок этди. Унинг халқ оғзаки ижоди намуналарини халқимизга етказишдаги бебаҳо хизматлари келажак авлодлар учун дастури амал бўлиб хизмат қилади деб ишонамиз.

Биз “Ём” қишлоғида қадимдан ижро этилиб келинган кўшиқларга этибор қаратар эканмиз бу ерда халқ оғзаки ижодининг дурдона намуналари сақланиб қолганлигини ёрқин гувоҳи бўлдик ва ана шу намуналарни халқимизга етказиш мақсадида мазкур қўлланмани сизнинг ҳукмингизга ҳавола этдик.

Биз тўпламни тайёрлашда кўшиқлар, лапарлар, аллалар, ўланлар ва бошқа термаларни тўплашда яқиндан ёрдам берган Сайёра Тўраевага ўзимизнинг самимий миннатдорчилигимизни билдираемиз.

Х.Убайдуллаев

Сайёра Тўраева қўшиқлари

Онамдан эшитганларим (Буфотима Жўраева)

Мен 6-7 ёшлигимдан бошлаб онам билан бирга яшаганман. Чунки онамнинг турмуш ўртоғи 7 фарзанди дунёдан ўтганлиги сабабли ёлғиз турарди.

Дадам у кишига уй солиб берган, онам ёнимизда яшарди. Онам ёлғиз бўлса ҳам рўзғори бутун ҳамма нарсаси бор эди. Тандир, ўчоқ, эчки-улоқ, мой-чой, кўрпа-тўшак, сурпа-тахта, хуллас бекаму-куст эди. Онам эртагу-масалга, лапару-ўланга, ёр-ёрга, доира чалишга жуда уста аёл эди. Онамнинг овози шундай кучли ширали эди-ки, (ҳозирги Муножатнинг овозидан ҳам ўтарди). Қишнинг узок кунларида сандалга чўғни солиб, оёқларимизни тикиб олиб ҳар хил, болалар қўшиқларини бирга айтардик.

С.Тўраева набираси Дилноза ва фольклоршунос Р.Саримсоқов билан

Терма

1. Ассалому алайкум янга
Ўчоқ бошида танга
Танга юмалаб кетди
Ҳакка қуволаб кетди.

Ҳаккани қувлай-қувлай
Хон манга балиқ тутди
Балиқни ютдим қочдим
Тулли тепадан ошдим,

Тулли тепа тул бўсин
Мани оғам бой бўсин.

2. Тепдим сандиқ очилди
Тўрга бодом сочилди
У бодомни тергунча
Қанотларим қайрилди.
Қанот беринг учайлик
Оқ дарёга тушайлик.
Оқ дарёни оқ тоши
Янгамди қалам қоши
Янгамсано янгамсан
Кўйлак пичар билмайсан
Кўйлагингни ман пичай
Бошгинангга бир урай.

3. Кичкина пичоқча-ё
Қўлимди кесма-ё
Қаққа борасан-а
Тоққа бораман-а.

Тоғда нима қиласан
Сувлар ичамана-а.
Сувларди зулфи-я
Дарвозанинг қулфи-я

Дарвозани ким очди
Куёв деган шум очди
Куёвди оти Али
Ёнида тилла тали

Тилла тали тил бўсин
Мамир акам бой бўсин

4. Кичкина

Чучвара қайнайди-я
Менга бермайди-я
Бермаса бермасин-о
Ҳовлимга кирмасин-о

Ҳовлим-ҳовлим узоқда
Ичган сувим булоқда
Ичиб-ичиб маст бўлдим
Дилбар билан дўст бўлдим

Дилбар кетди майлисга
Мени қўйди номусга.

Онам саранжом-саришта, пазанда, чевар аёл эди. У ичидаги бор дарду-ҳасратини, арзу-армонларини юракдан ўзи куйлар эди. Қўлида гоҳо урчуқ тутиб жун

йигирса, гоҳ қийқимлардан қуроқ гоҳ чопон тикса, гоҳо белбоғ тикар, гоҳ тандир солар, гоҳо эчки терисидан пўстак ийлаб, устида пахта, жун саварди.

Мени сочларимни қатиқ-солиб ювиб кейин қирқ кокил қилиб ўриб кўярди. Сочларимни ўриб бўлиб тенг иккига бўларди-да ўнг елкамни сочларини чап тарафга, чап елкамни сочларини ўнг тарафга ўтказиб шундай дер эди:

5. Ойда қулоч кунда тутам
Тутам, тутам кунда тутам
Омон булгин жоним болам
Сенга куёв менга палов.

Онам мени жуда яхши кўрар бирор жойим оғриб қолса мени ер-у кўкка ишонмас эди. Дарров исирик тутатиб қуйидагиларни айтар эди:

6. Исирик исирик дейдилар
Сиз-у бизга дейдилар
Бизга кеган балоларга
Даф бўлсин дейдилар.

Ҳазор усмон ҳазор дори
Қилдим худойимга зори
Жаҳонди охтардиму
Топмадим сиздай дори.

Ҳазор усмон ҳап бўсин
Кеган балога даф бўсин
Қараганларди кўзига борсин

Сўйлаганларди сўзига борсин

Исирик исирик дониман
Жами ўтти қониман
Ҳаш-паш дегунча етаман
Ҳасадгуйни ютаман.

Онам янги кўйлак тикдириб кийдирардиганда: “Болам тоққа қараб тур, мана бу кўйлакни 3 марта устига чиқиб тепгин”, -деб оёғим остига ташларди. Мен янги кўйлагимни босгим келмай аранг онамни айтганини қилардим. Онам бўлса:

7. Кўйлагини умри
Қисқа бўлсин
Болагинамди умри
Узун бўсин

Деб дарров мева сочарди. Кейин ўзи ясаган доирасини чалиб мени ўйнатарди.

8. Дикир-дикир ўйнасин
Шунга тикон кирмасин
Кўзи қаттиқ бандаларди
Шунга кўзи тегмасин.

Онам тоат-ибодатни ҳам канда қилмасди. Ҳар йили рамазон ойи рўза тутарди. Оғиз очилар пайти ҳар хил ноз-неъматларни дастурхонга қўйиб: “буларга фаришталар қўнади”-дер эди. Дастурхонда албатда

бўғдой талқон (сутга қорилган), нон ва ёнғоқ талқон бўларди, ва оғизни очишда қўйидагиларни айтарди:

9. Рўза тутдим ор учун
Нозу неъмат бор учун
Рўзамиз қабул бўлсин
Бир чивинга жон учун.

Кечқурунлари кўпинча кўшниларикига машъала кўтариб чиқиб ё-рамазон айтардик.

10. Ё-рамазон айтиб келдик эшигингизга
Худойим ўғил берсин бешигингизга.

Тевадан ўчоқ ўйдирган
Қора қўйни сўйдирган
Меҳмон келса хуш деган
Меҳмонхона бўш деган.

Онам ҳар нарсага эътибор берар, ҳар бир нарсани ирим-сиримини, айтимларини кўп биларди. Янги ой чиқса: “Болам янги ой чиқибди, қара ётиқроқ турибди бизга тинч, ўзига нотинч”,-дерди. Унга қараб ният билан дуо қиларди:

11. Янги ой узли-қутли бўлсин.
Янаги ой, кунларга соғ-омон етайлик.
Оймома айёра
Чилдирма тайёра
Чилдирмани чалайлик
Мастурахонни олайлик

Мастурахон ул туғса
Худойназар кўяйлик
Худойназар от осин
Отини сотиб қиз осин
Қизини оти Ойсара
Келиб кўринг бир бора.

Баҳор пайтлари кўшниларибиз курт (пилла курт) боқарди. Онам уларга тут баргини тозалашиб, чўпларини олиб чиқарди. Кейин тут чўпини ингичкаларидан бир боғ қилиб танлаб олиб сув тўла ҳовузга ташлаб кўярдида 3-4 кундан кейин катта нон сават, кичкина тухум, курт соладиган сават, човли тўқирди.

Онам райҳон, ўсмани яхши кўрарди. Қошимга ўсма кўярдида юваётганда шундай дерди;

12. Ўсма тол

Қошимда қол
Қолмасанг ўлиб қол
Отанг кўмирчи
Кўмирдай кир
Онанг ўроқчи
Ўроқдай кир.

Онам болалари ўлганини ҳар куни эрталаб айтиб йиғларди. Бу ҳол ҳар куни такрорланарди. Агар қишлоқда бирор таъзия бўлса онам гўянда айтарди. Ёнидаги аёллар садирга тушарди. Онаминг овози 40-50 аёлнинг овозидан ажраб турарди. Онам жун йигириб

алача тўқирди. Шунда ашула айтарди. 1970 йилларда қишлоғимиза Тошкентдан Охунжон Ҳакимов келган ва онамдан “Қарғалар” ашуласини ёзиб кетган.

13. Қарғалар учса қарайлик
Марғилонни йўлига
Ҳиди келса мас бўлайлик
Ҳандалакдек бўйига
Ҳандалак бўйликканам-о
Сан унда зор ман бунда зор
Тўтиқушни боласидай
Иккаламиз интизор
Интизорлик торта-торта
Танда тоқат қолмади
Йўл чивиндек сарғайиб
Учарга ҳолат қолмади
Йўл чивинди ҳолини
Йўлдан йўловчидан сўранг
Биз ғарибни ҳолини
Ақли расо ёрдан сўранг
Ақли расо ёр билмаса
Кўз ёшим дарё бўлиб
Оққан балиғлардан сўранг

Онам ёр-ёрни жуда кўп биларди, кўп айтарди.

14. Дарёга тош отманглар
Ботар кетар-ботар кетар
Узоққа қиз берманглар-о
Олар кетар-олар кетар
Узоқдаги қизларди

Ранги сарик-ранги сарик
Кўзидан ёш оқади
Мисли арик-мисли арик.
Мисли арик мис бўсин
Сомон бўлсин-сомон бўлсин
Кетаётган шул қизимиз
Омон бўлсин-омон бўлсин.
Маматқулди ҳовлисидан
“Қийғир” учди-“қийғир” учди
Алибекди ҳовлисига
Келиб тушди-келиб тушди.
Алибекни томини
Толдан ёпган-толдан ёпган
Тол қамишдай келинди
Қайдан топган-қайдан топган.

Онамни ашула, лапар, ўланлари жуда кўп эди.
Афсус уларни ҳаммасини эслай олмайман.

Бизнинг Ём қишлоғи аҳолисига Зомин тумани ичида энг маданиятли, санъаткор халқ бўлган. Айниқса Соиб отанинг “Ғалвирни эланг ғалвирни” деган ўйини, Алиқул бобонинг “Жон бурчам” ашуласи халқ орсидида жуда урф бўлган. Аёлларни ҳам кўшиқчи, ўйичи бўлган.

Мен 2006 йил 13 февралдан бошлаб қишлоғимиздаги кекса онахонларимиздан кўшиқларни ёзиб ола бошладим. Ҳозирги кунда уларнинг барчаси оламдан ўтиб кетди.

Дастлаб Сайилбону она (82 ёшда)дан қуйидагиларни ёзиб олдим. Она эса 91 ёшида вафот этди.

Сайилбону она Жураева кўшиқлари

Кичкина чорбоғ ичида
Ўзи битган лўбиё
Ковушингга михча бўлай
Кўзгинангга тўтиё.

Тўтиё имлайди-ё
Бахти қаро билмайди-ё
Бул мани золим отам
Ўйнатгани қўймайди-ё.

Ковушим кўнгил хушим
Боғларни кезган ковушим
Остонадан ҳатлаб ўтиб
Тумшуғи кулган ковушим.

Кичкина чорбоғ ичида
Нав ниҳол ковуш изи
Бир босиб икки қарайди
Бул мусофирди қизи.

Бул мусофирди қизига
Кимлар берур аччиқ шароб
Кўзлари ўтдай ёниб
Қилди юрагимди кавоб.

Мусофирман бу шахрингга
Қизарибман хуморингга
Балои гардишинг урсин
Сани дардинг бу жонимга.

Осмонда пириллайди
Ўрдак десам бедона
Лабингдаги холингни
Сўрай десам седона.

Ўрик ичида ғўра
Қиз бўлсанг рўмол ўра
Бир ёққа борар бўлсанг
Ота онангдан сўра.

Ўйинга тушган бўйингдан
Ларзон урган қўлингдан
Ўтирганлар айлансин.
Ҳандалайчадай бўйингдан.

Ўйинга тушган укамди
Тугмаси қатор-қатор
У тугмани ечгунча
Узоқ кеча тонг отар.

Рўмолим бор мушким бор
Ўйнай десам ишқим бор
Ўйнатгани қўймайди
Орамизда душман бор.

Рўмолимди сотаман
Ахчасига ботаман
Пичасига боғ олиб
Соясига ётаман.

Олма отдим тегдими
Отам санга бердими
Бермасиди шу отам
Худой тақдир қилдими.

Олмани оғинаман
Ман сани соғинаман
Борай десам етолмай
Поезди ғамидаман.

Қизил гулди такмайлар
Тўзиб кетади ерга
Қиз болани боқмайлар
Тегиб кетади эрга.

Меҳмонхона ҳамполик
Чироқлари лампалик
Вақтингизни хуш қилинг
Сира топманг хафалик.

Меҳмонхона ўчоғи
Зарча қовун пўчоғи
Яхши товоққа ош ейди
Болаларди ўртоғи.

Қизил гул ғунчасиман
Онамди кенжасиман
Ёшлигимда текканман
Ёримди жўрасиман.

Эшик олди шўралар
Оёғимга ўралар
Бизлар қўшиқ айтганда
Яхши ўтиринг жўралар.

Қизил гулинг ҳовлингда
Ман тақмадим даврингда
Ман тақмасам даврингда
Қолиб кетсин ҳовлингда.

Бизнинг ҳовли йўлингиз
Чий бахмалдир тўнингиз
Бориш келиш қилмайсиз
Кимдан қолди кўнглингиз

Осмонда юлдузгина
Санасам ўттизгина
Ўзингга ўзинг қилдинг
Ётасан ёлғизгина.

Ёрим кўчадан ўтманг энди
Бизди ҳовлида йўл бор
Чаккангизга тақайккан
Очилган тоза гул бор.

Боғма-боғингдан сани
Бодом қовоғингдан сани
Марвариддан мунчоғинг
Оппоқ томоғингдан сани

Сув келар шилдир-шилдир
Севганим қизил гулдир.
Севганимга бермаса
Ўлганим ўша кундир.

Сув келар ахта-ахта
Сандиғинг темир тахта
Севганимга бермаса
Қон ютай лахта-лахта.

Қизил гулсан баргинг йўқ
Хўб жувонсан ёринг йўқ
Умринг ўтиб боради
Лодонсан хабаринг йўқ.

Ўра-тепа ўзимдики
Яхши рўмол қизимдики
Бораверинг сингилжон
Бойвачча ёр сиздики.

Ёрим сиз-о ёримсиз
Ёрим қаққа борасиз
Чуст дўппини дол қўйиб
Кимди ёри бўласиз.

Ёрим тўни беқасам
Ёқасига гул солсам
Айтганимди оберса
Тиззасида ўйнасам.

Мани ёрим аравакаш
Об келади жуна, лас
Обкемаса жун лас
Яна битта аравакаш.

Атлас кўйлак ҳилпиллайди кийганда
Юрак бағрим ўт олади кўрганда
Олиб берган патинкангиз кўк экан
Бўйгинамга муносиб ёр йўқ экан.

Қизил қиёғ ичида
Қийилдим сенга
Қизил гулди новдасидай
Эгилдим сенга

Хо бил хо билма
Хушторман сенга
Хушторликдан ўлиб кетсам
Уволим сенга.

Аравага ортганингиз
Бир тур шувоқ
Берганингиз бита эчки
Мунча думоқ

Калласини обориб
Норин қилинг
Учагини обориб
Салла қилинг.

Почасини обориб
Устун қилинг
Терисини обориб
Пўстин қилинг

Мисқол она Абдуносирова қўшиқлари

Рўмолим толим-толим
Тол бўйли менинг ёрим
Тол бўйликка етолмай
Ўлмаган мани жоним.

Қизил гулсан баргинг йўқ
Хўб йигитсан ёринг йўқ
Умринг ўтиб боради
Дунёдан хабаринг йўқ.

Ёрим кетди Риштонга
Менга атлас, рўмолга
Атлас десам лас экан
Ҳорманг десам мас экан.

Бизди ёрлар анови
Кийган тўни ғарови
Чой сузишди билмайди
Қанақанги барови.

Чимилдиғинг чип-чинор
Тақайин тумор унга
Бўйингга кўз тегмасин
Кўзллари хумор-хумор

Чимилдиғинг қошидан
Сичқон ўтди
Майиз етмай тополмай
Куёв кетти.

Ҳавода парча булут
Ёмғир ёғиб ўтарми
Ёрим номард бўлмаса
Мени ташлаб кетарми

Болта урманг арчача
Кўнгил қўйманг баччага
Кўнгил қўйсанг барчага
Ташлаб кетар кўчага.

18 яшар келинчакни ғазали.

Биримда кўрдим бир пари
Кокиллари дур ҳайдари
Ўзинг баччани саргари
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани

Иккида кўрдим иккини
Қизлар ўйнайди тўппини
Мачитда кўрдим сўпини
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани.

Учимда кўрдим қайчини
Бураб ўринглар сочини
Ўзим қизларди лочини
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани.

Тўртимда кўрдим туртта гул
Қафасда сайрайди булбул
Мен очилмаган тоза гул.
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани.

Вешимда кўрдим беш пари
Кокиллари дулоҳайдари
Ўзинг баччани сарвари
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани.

Олтимда кўрдим оҳ уриб
Отингиз Ҳазрати Ёқуб
Отинг атаб хатга солиб
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани.

Еттимда кўрдим етказиб
Ғариб оғангни ўтказиб

Бир пиёла чой берайин
Қўлгинасига тутқазиб.
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани.

Саккизда кўрдим сахарда
Гуллар очилган баҳорда
Бир муччи берсанг наҳорда
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани.

Тўққизда кўрдим тўлғониб
Сочим белимга чўлғониб
Ёрим келарсан уйғониб
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани.

Ўнимда кўрдим арчани
Очиб қўйинглар дарчани
Ман ҳам кўрай шу баччани
Ёр мунча зор этдинг мани
Кимларга хор этдинг мани.

Ёр-ёр

Беқасам тўн энгингда
Живирлайди ёр-ёр
Ҳар кўрганда юрагим
Живирлайди ёр-ёр.

Қўлингдаги дуторнинг
Тори бўлай ёр-ёр
Донгдор сувчи йигитни
Ёр бўлай ёр-ёр

Донгдор сувчи йигитни
Ёри бошқа ёр-ёр
Қўлингдаги дуторни
Тори бошқа ёр-ёр

Ёр-ёр айтсанг бунда кел
Айтишайлик ёр-ёр
Оқ милтиқ қора милтиқ
Отишайлик ёр-ёр

Оқ милтиқ қора милтиқ
Отган отам ёр-ёр
Ўз қизини ёт қилиб
Сотган отам ёр-ёр

Ўз қизини йўлига
Бодом эксин ёр
Бодом шохи қайрилганда
Болам десин ёр-ёр

Кўйсин она Очилова қўшиқлари

Кошингни қаросига
Хол бўлай орасига
Ёрим раҳминг келмайди
Мусурмон боласига.

Дўппи тикдим таг дўзи
Киймайди ёрим ўзи
Киймасалар киймасин
Куйдирар қош-у, кўзи

Осмондаги ой бўлиб
Дўстларимни бир кўрсам
Узоқ сафарда юрган
Ошиқ ёрни бир кўрсам.

Хатлар ёздим ўтириб
Оқ қоғозди тўлдириб
Хатим кетди кўргали
Ўзим қолдим соғиниб

Қизил гулди уздилар
Тоғорага суздилар
Қовулгина бошимни
Но қовулга буздилар.

Уй орқаси йўнғучка
Ака белим ингичка
Ингичка деб ҳам еманг
Энди кирдим ўн учга.

Бизнинг кўча тор кўча
Кетганича олича
Оличани тагига
От бойлайди бойвучча.

Том бошида беда бор
Майдасини элаб ол
Яхши яхши қизлар бор
Яхшисини сайлаб ол.

Оқ юзингдан ўргилай
Тилло тишингдан ўргилай
Сарви қадам ғужум таман
Кулишларингдан ўргилай.

Атлас кўйлагим дорда
Ёр чақиради боғда
Ёр чақирсалар боғда
Ман ўзим нима ғамда

Баҳри она Эрназарова қўшиқлари

Эшикдан кириб келсам
Турган экан паранжи
Олиб бошимга солсам
Зилдон экан паранжи.

Паранжи узун экан
Жияги қизил экан
Паранжини ташлаган
Озодлик қизи экан

Паранжини ташладим
Ташлаганим-ташлаган
Бу озодлик даврида
Яшнаганим яшнаган.

Думалаб тушдим (тоғингиздан)

Тоғингиздан
Бир гул уздим
Боғингиздан
Бир пиёла чой
Сўрадим
Оппоккина қўлингиздан.

Мисқол она Маматқулова қўшиқлари

Томга чикдим тепиниб
Ғужум рўмол ёпиниб
Ғужум рўмол суюнчи
Абдулла болам ўйинчи.

Атлас қўйлак киймайман
Этаги лой бўлади
Ароқхўрга тегмайман
Юрагим қон бўлади.

Ўсма қўйган қошингга
Сурма қўймасанг нима
Ташлаб кетган ёрингга
Бино қўймасанг нима.

Шойи қўйлак кийибсиз
Попопини ким урди
Ўнг бетингиз ҳўл бўбди
Бир сўм бериб ким ўпди.

Рўмолимни учини
Тугмачанга тугдирдим
Қошимга ўсма қўйиб
Куймаганни куйдирдим.

Эшигингдан ўтаман
Ҳам йўталиб, гул кўтариб
Сан агар ошиқ бўлсанг
Чиққин укангди кўтариб.

Ўнг қўлимди узуги
Чап қўлимга сиғмайди
Ёнимда ётган ёрга
Сира кўнглим тўлмайди.

Том устига том солдим
Олдида болахона
Ёр келсин деб жой солдим
Ётиши меҳмонхона.

Ўтга қумғон қўйдилар
Қайнамасин дедилар
Мани чолга сотдилар
Ўйнамасин дедилар.

Рўмолим бор ойгулли
Ўртаси чойдиш гулли
Ман ёримди сўрасам
Меҳмонхонанинг гули.

Шарофат она Соипова қўшиқлари

Атлас кўйлак енги тор
Енгида ўйнайди ёр
Ман ёримга интизор
Етказсин парвардигор.

Ўсма экдим ўт босди
Барги Қўқонни босди
Чикмай кетсин гўр шойи
Ман шўрликни ғам босди.

Юқоридан кўринади
Ёрим ҳовлиси
Шамол билан келади
Райхонни иси

Оғангизни бир кеча
Меҳмон айлайин
Садоғингиз бўлайин
Ёрим синглиси.

Қизил гулди нишони
Айтиворинг ўшани
Айтиворсам келмаса
Худой олсин ўшани

Қизил гул шона-шона
Дунёда ота-она
Ота-онанг қўймаса
Ўртоқларинг баҳона

Қизил гулди ўрдингми
Булбул қўнсин деддингми
Ман соғиндим билдингми
Уйғониб туш кўрдингми.

Қизил гул ўймоқ-ўймоқ
Ким экан ёрга тўймоқ
Қандай номартни иши
Қиз олиб жувон қўймоқ.

Боёвут йўлинг қурсин
Ичмайман сувинг қурсин
Соғинганда кўрмасам
Онажон шўрим кўрсин.

Олма гули оқ сарик
Жийда гули сап-сарик
Юрагимга ўт солган
Ўрта бўйли оқ, сарик

Оқ уйингга кирмайман
Оқ сандиғи бўлмаса
Ёр олдингга бормайман
Келинг “ойим” демаса.

Арава ерди ўймайди
Мечкай одам тўймайди
Кўчадаги Болтавой
Носвой тилаб қўймайди.

Ёр-ёр

Чимилдикни боғини
Боғлайди қиз ёр-ёр
Онасини бағрини
Доғлайди қиз ёр-ёр.

Дока кўйлак енгини
Сўтдим она ёр-ёр
Оқ сутингга рози бўл
Кетдим она ёр-ёр.

Келинчакни сўрасанг
Ўзи ёшдир ёр-ёр
Ширин сўзли ўрта бўй
Қалам қошдир ёр-ёр

От келтиринг отлансин
Келин ахир ёр-ёр
Рухсат беринг қиз чиқсин
Бўлди пешин ёр-ёр.

Ҳай-ҳай ўлан жон ўлан
Тўй қайда бор ёр-ёр
Бир яхшига бир ёмон
Ҳай қайда бор ёр-ёр

Тўйхонанинг ўтини
Тарашадир ёр-ёр
Куёв боланинг кийгани
Ярашадир ёр-ёр.

Тўйхонанинг ўтини
Юлғун пири ёр-ёр
Қизимизнинг кийгани
Боғнинг гули ёр-ёр

Қатор-қатор туялар
Юки сомон ёр-ёр
Биздан сизга қиз борар
Бўлсин омон ёр-ёр

Оқ ўтовлар қурилган
Айвонингга ёр-ёр
Ўғил қизинг ўйнасин
Тўрт ёнингда ёр-ёр.

Оппоқ-оппоқ арғамчи
Йўлда ётар ёр-ёр
Қизни куёв ўз юртига
Олиб кетар ёр-ёр.

Фотиҳа (омин) йиғма териб олинган.

Омин-омин ошига
Барака берсин бошига
Беданадай пилдираб
Хизр келсин қишига

Ўрдак билан ғоз бўлсин
Келин-куёв соз бўлсин
Кўрпача солсин тагига
Кириб юрсин гапига.

Кўтарайлик билакларни
Оллоҳ берсин тилакларни
Тўй-тўйга улансин
Тўй хазинага улансин

Ёшлар бахтли, давлатли бўлсин
Қўшгани билан қўша қарисин
Қудалар боришли-келишли бўлсин
Ипак арқон ўришли бўлсин

Келинимиз деразадан қарасин
Патир кулча дастурхонга ўрасин
Уйга борар бўлса эринмай
Доим қайнонасидан сўрасин.

Эшиги ойга боқсин
Қилмиши ҳудога ёқсин
Тарвуздай таноб отсин
Қовундай тугиб ётсин

Давлатлари мўл бўлсин
Таққанлари гул бўлсин
Боққанлари қўй бўлсин
Еганлари мой бўлсин

Барчинойдай қизи бўлсин
Алпомишдай ўғли бўлсин
Бозорлари Зомин бўлсин
Болалари қобил бўлсин

Ичганлари қатик бўлсин
Мартабаси ортиқ бўлсин
Қизил рўмол ўрасин
Қайрилиб ҳолин сўрасин

Сариқ рўмол ўрасин
Соғиндим онажонимни
Деб сўрасин бир бориб келай.

Элакка бориб эринмасин
Келига бориб керилмасин
Оғзи бурни бурилмасин
Қайнона келин урушмасин.

Кўргани ўғил бўлсин
Мунчоқли қизи бўлсин
Қалампир мунчоқ таққан бўлсин
Қайин бўйиларга ёққан бўлсин

Томди айланиб ўтсин
Тандирга нонлар ёпсин
Ўнг қўли мойда бўлсин
Чап қўли унда бўлсин

Тоғларди қори эрисин
Икки ёш кўша қарисин.
Қорсонда қуйруқ ошасин
Ёшлар бахтли яшасин.

Бахмал она Отақулова кўшиқлари

Чилдирма чололмайман
Ўнг кўлим ололмайман
Чилдирмани дастидан
Мажлисга боролмайман

Чилдирма чолган ўзим
Шилдиरोғида кўзим
Ўйинчини ўйнатиб
Қош-у кўзида кўзим.

Ўйинга тушган укамди
Тугмаси қатор-қатор
У тугмани ечгунча
Узоқ кунлар тонг отар.

Магазинда вазилин
Эригани эриган
Раис бувам хотинлари
Керилгани керилган.

Шарофат она Ғаниева кўшиқлари (Алимқул бободан эшитганларим)

Ман бургамди йўқотдим
Бориб чопондан топдим
Чопонни сувса солсам
Кўзи мўлтиллаб ётур

Ман бургамди ушладим
Қассобларга топширдим
80 ботмон гўш қилди
70 ботмон мой қилди.

Калласи эшонларга
Ўпкаси айамларга
Ман қолдим деб ғам ема
Ичак-чавоғи бор санга.

Қайнона келин орасидаги ҳангома. Қайнона келинига

Ҳамма нарсани ўлчаб берар экан. Келин ҳам анойи эмас экан қайси йўл билан бўлса ҳам онасиникига нарса орттириб йўқлаб турар экан. Кунлардан бир куни қайнона 16 та нонни ясаб берибди ва: “Мана келин нонни ёпинг, мен бир жойга бориб келаман”, -дебди. Келин қайнона кетган заҳоти 16 та нон хаширидан оз-оз олиб 18 та қилиб ёпибди ва нонни пишгандан кетин 2 тасини олиб қўлтиғига қисиб ип ўтказиб осиб олибди. Энди эшикдан чиқиб кетаётганда қайнона келиб қолибди. Келини онасиникига бормоқчи эканлигини айтибди.

Шунда қайнона келинига “Келин келинг бир ўйнаб кетинг”, - дебди ва қўшиқ айтибди: Нонни ушлаб:

Сони бор салмоғи йўқ яллола
Боғи бор балдоғи йўқ яллола
Келиним писиб ўйнайди яллола
Қўлтиғини қисиб ўйнайди яллола

Келини қўлтиғини очиб қўлини кўтариб ўйнаб

Шундай дебди:

Ипи бор узулмайди тахти ҳам бузилмайди

Ипи бор узулмайди тахти ҳам бузилмайди

Қайнона келинга тан берибди.

Сув келади дода тош устида
Гажакларим дода қош устига
Ман акамни соғинсам дода
Ман йиғлайман дода ош устида

Олмани узиб дода хумга солдила
Лой эканин дода билолмадима
Бошларида дода шойи қийиғи
Ёр экани эканим дода билолмадима

Ялло-ялло-ялло ёри чиройлик
Оқ юзига ярашган хол чиройлик
Хо-хо акам бўлинг
Хо-хо ёрим бўлинг

Қоши қаро пайваста ёрим
Кўрмай десам кўргим келур
Кунда бир кўрмасам
Ўзимди ўлдургим келур.

Ман сани ёрим десам
Орқангда ёринг бор экан
Икки бети қип-қизил
Лабида холи бор экан.

Ёр-а дедим ўйладим
Дарвозалардан бўйладим
Ёрга ўрганган бошим
Ёлғиз ётолмай йиғладим.

Ман сани хўб биламан
Кўнглинг менга моил эмас
Ўтириб қон йиғладим
Сандан мурод хосил эмас.

Чиқдим тўшакка ётмоққа
Шакар лабингни сўрмоққа
Кўзим қиймас уйғотмоққа
Уйғон энди қиз мулойим

Тахта ботик уйқу қаттик
Ёнбошингга ботди ботик
Келар ёринг совуқ қотиб
Уйғон энди қиз мулойим

Олма отдим ҳаволатиб
Думалаб келди ўзимга қайтиб
Ҳаммани ёри уйғонди
Уйғон энди қиз мулойим.

Айланайин айноқчам
Қозондаги қаймоқчам
Новвойда нон кулчачам
Кулилдаги кувачам
Ёз бўлганда яйловим
Қиш бўлганда қишловим.

Сайилбону онанинг Алласи

Айланайин оқчадан
Лаблари қаймоқчадан
Оч қолса патирчадан
Сувсаса тарвузчадан

Айланиб юрсам оза
Ўргилиб кетсам ёз-а
Шу болани ўйнагани
Ўрдак билан ғоз-а

Айланганда оз бўлсин
Ўргилганда ғоз бўлсин
Бир айланиб келганда
Баҳор билан ёз бўлсин.

Тўйиб-тўйиб ўпай сани
Ширин дўмбоғим
Гул боғимда ёниб турган
Машъал чироғим.

Ойниса хола Хусанбоева қўшиқлари

Ёргинам лодонгинам
Бу ёққа буяйин сани
Ҳар томонга йўл солиб
Кўзингни ўяйин сани.

Мани отам отдилар
Қари чолга сотдилар
Қари чоли қурисин
Рангим сариқ этдилар

Боғ ичида бодом бор
Аста киринг одам бор
Одам бўлса майлига
Пахмоқ соқол чолим бор.

-Бир туш кўрдим не ажаб
Қўлимда қуш бошимда кубба
-Қўлингиздаги қуш фарзандингиз
Бошингиздаги кубба давлатингиз

Йигит бўлиб давру даврон сурмадим
Ота-онам ҳовлисида юрмадим
Боғбон бўлиб боғингдан гул узмадим
Мен кетаман қизил вагон ичида

Худойқул Холиқов қўшиқлари

Ўйнавалай сен билан воҳай бола
Сан юрасан ким билан жон бола
Мани кўнглим сан билан воҳай бола
Сан кетасан ким билан жон бола.

Имлаводдим им билан воҳай бола
Ўйнаводдим сен билан жон бола
Сан юрасан ким билан воҳай бола
Мани кўнглим сан билан жон бола.

Эрга тегсанг манга тег воҳай бола
Атлас кўйлак киясан жон бола
Кундошинг кўриб қолса воҳай бола
Калтакларга ўласан жон бола.

Самоварни ўтга қўй воҳай бола
Дами билан қайнасин жон бола
Ёш хотинни шунга бер воҳай бола
Қувалашиб ўйнасин жон бола.

Турсунқулов Маматқул қўшиқлари

Дадам тўйларда, ўртадаги гулхан
атрофида доира чалиб, ашула айтиб
юрганлар. Доирани шундай кучли зарб
билан урарганки, ҳатто доира ҳам
ёрилиб кетаркан.

Сой буйида саксон тош воҳай бола
Сойдан ўтолмай қолдим жон бола
Ўйинчига ишониб воҳай бола
Уйга кетолмай қолдим жон бола.

Бостирма-ё бостирма воҳай бола
Бостирмага осилма жон бола
Отам санга бермайди воҳай бола
Оламан деб осилма жон бола.

Томга чиқиб тош отдим воҳай бола
Ғужум рўмол йўқотдим жон бола
Ғужум рўмол суюнчи воҳай бола
Тожи холамўйинчи жон бола.

Чилдирмани қосқони воҳай бола
Ипи борми осгани жон бола
Ёшлигингда ўйнаб қол воҳай бола
Ёринг борми тўсгани жон бола.

Тожинса она Тўрақулова қўшиғи

Давраларда чанғовуз
чалган Онам чанғовуз
чалганда гумбурлатиб,
жаранглатиб чалган.

Баҳринсо Эгамбердиева қўшиқлари

Баҳринисо она ўсма қўйишни, райҳон тақишни яхши кўрган. Тўйларда лапар айтиш билан бирга, азаги жойда марсия ҳам айтган.

Олмадан отлар қилай
Тол баргидан хатлар қилай
Дунёдан ўтган онамни
Икки оғиз ётлар қилай

Ёд қилайин ёд бўлинг
Болаларингиз битган хат бўлинг
Муғлиғларим айтди деб
Арвоҳлар бўлиб шод бўлинг.

Осмонда ойлар бормиди
Йўлларда хирмон бормиди
Болагинам юрганда
Манда ҳам армон бормиди.

Узун-узун сойларда
Арғумоқ турар чилгилик
Бошимизга кунлар тушса
Ўрнингиз турар белгилик.

Остонангиздаги бўйрани
Қоқишга келдим ман
Бошингизга тушган ғамни
Бўлишгани келдим ман.

Ўтди даврон, кетди даврон
Энди даврон қайдадур
Кўзлардан оқди-ку ёшлар
Энди гавҳар қайдадур.

Байтлар

Осмондаги юлдузлар
Ой бўламан дейди
Бу замонни кампирлари
Қиз бўламан дейди.

Оличани гуллатган
Баҳорингдан айланай
Кампир-қизни яшнатган
Ҳукуматдан ургилай.

Гулсара Алимқулова қўшиқлари

Оқ шойидан кўйлагим
Доғ тегмасин илойим
Ҳарбий кетган ёримга
Кўз тегмасин илойим.

Билагимда тўғиз кўз
Душман қилар гап-у сўз
Душманни гапи билан
Айрилмаймиз қора кўз.

Кичкина чорбоғ ичида
Айланади шапалак кўршапалак
Ўнг қўлимга ярашади
Ёр оберган шохонак (узук)

Шоханакни балдоғи
Тилло эмиш
Кеча юрган дадаси
Мулла эмиш.

Патинкангни киявар
Пошнасини ўйдириб
Севганингга тегавер
Хотинини куйдириб.

Тушунарсиз сўзлар мақсади:

Ларзон-қарсак
Оғинаман-оламан
Ғарови-қовулган жойидан ертилган тўн
Борови-бўш-баёв
Ғужул талан-ғужумга ўхшаган, ғўдайган
Узли- баракали

Ём қишлоғи “Истиқлол ғунчалари болалар” фальклор жамоасининг қўшиқлари

Дўмбира чалиб чиқинглар
Чанқовуз чалиб чиқинглар
Зоминимиз мадҳини
Куйга солиб чиқинглар

- 1 бола: Ассалом алайкум янга
- 2 қиз бола: Ассалом алайкум янга
- 3 бола: Ассалом алайкум янга
- 3 бола Ўчоқ бошида танга

Танга юмалаб кетди
Ҳакка қувлаб кетди
Ҳаккани қувлай-қувлай
Хон манга балиқ тутди
Балиқни ютдим қочдим
Турли тепадан ошдим
Турли тепа тул бўлсин
Ўзбекистон бой бўлсин
Соғлом бола йилида
Авлодлар омон бўлсин.

Жаҳида қўшиғи

Жаҳида қўшиқ чиқибди
Келинг дўстлар айтайлик
Даврани кенгроқ олиб
Жаҳидага ўйнайлик.

Жаҳида-жаҳида
Жаҳида-жаҳида -жаҳида
Жаҳида-жаҳида
Жаҳида –жаҳида-жаҳида

Бизнинг ҳовли кенг ҳовли
Кизлар тўқийди чавли
Ўйнаганинг кулганинг
Мустақиллигининг даври.

Жаҳида-жаҳида
Жаҳида-жаҳида-жаҳида
Жаҳида-жаҳида
Жаҳида-жаҳида-жаҳида.

Чўпон-чўпон қўшиғи.

Чўпон-чўпон ўйнаймиз
Чўпон бўлиб куйлаймиз
Қўйни қўйиб яйловга
Қувалашиб ўйнаймиз.

Қаранг бир қўй турибди
Ўтламасдан юрибди
Суюнчини беровринг
Зўр қўзичоқ туғибди.

Ўйинимиз кўп жуда
Гоҳо “Ланка” авжида
“Ўрта”, “Эшак минди-ю”
“Қулоқ чўзма” авжида.

Ланка тепилади.

-1 пар, 2 пар 3пар 4 пар 5 пар 6 пар 7 пар 8 пар 9 пар 10
пар Эй....10 балл.

Ём атрофи буғдойзор.
Ём атрофи буғдойзор
Буғдойзорда лола бор
Баҳор пайтида келинг
Буғдойда кўп хислат бор.

Ём қовунин емабсиз
Дунёга сиз келмабсиз
Чайла қуриб ўтирган
Даласида бўлмабсиз.

Ушбу гўзал қишлоқнинг
Одамлари ажойиб
Кўриб ҳайрон қоласиз
Одатлари ажойиб.

Бобида гижданг

Осмондаги юлдузга
Жононлар қарашади
Юртнинг жамолига
Байрамлар ярашади.

Бобида гижданг бобида
Гиждала, гижданг бобида.

Бизнинг кўча тор кўча
Кетганича олича
Мустақиллик кунида
Ўйнаб келади барча

Бобида гижданг бобида
Гиждала, гижданг бобида.

Шиқилдама шиқ.

Шиқилдама, шиқилдама- шиқ-ҳей
Шиқилдама, шиқилдама-шиқ-ҳей
Шиқилдама, шиқилдама- шиқ-ҳей
Шиқилдама, шиқилдама-шиқ-ҳей

Қишлоқ ёни соғонок
Соғонокда тош қайроқ
Аливойни чўчитманг
Ҳаёлида ўйинчоқ.

Нақорат

Анов турган оқ терак
Манов турган кўк терак
Ўпкаламанг Солидан
Озроқ ухлаши керак.

Нақорат

Боғда булбул сайрайди
Тинглаб кўнглим яйрайди
Санъат йўлин танлаган
Бир умрга яйрайди.

Айтишув.

- Қизлар

Соғонокнинг суви бор, эҳ боллар
Яқин борманг деви бор эҳ боллар
Ҳамдам бўлиб киришсак эҳ боллар
Ҳар бир ишнинг эви бор эҳ боллар

- Болалар

Ариқ лабида жийда жон қизлар
Жийданинг гули майда жон қизлар
Бирга ҳамдам бўлмасак жон қизлар
Ишларда ютуқ қайда жон қизлар

- Қизлар

Тоғда бодом гуллайди эҳ боллар
Яқинига имлайди эҳ боллар
Биргаллика не етсин эҳ боллар
Қўрган кўнгил яйрайди эҳ боллар

- Болалар

Сув тагида силлиқ тош жон қизлар
Териб олинг ҳаппак тош жон қизлар
Тўқ қиловринг кўнглингиз жон қизлар
Ҳар бир ишда биз ёнбош жон қизлар

Қизлар ва болалар

Юмшоқ экан кўнглингиз эҳ боллар
Ширин экан сўзингиз жон қизлар

Ҳамма: Қўлни қўлга берайлик бўб дўстлар-о
Ҳамма: Қўшиқ куйлаб ўзимиз эҳ дўстлар.

Оқ теракми, Кўк терак.

1-ТОМОН

- Оқ теракми, кўк терак,
- Биздан сизга ким керак?

2-ТОМОН

- Постида доим сергак
- Бахтиёр бизга керак!

2-ТОМОН

- Оқ теракми, кўк терак,
-Биздан сизга ким керак?

1-ТОМОН

- Билгани кўплаб эртак,
- Аълочи Барно керак!

1-ТОМОН

- Оқ теракми, кўк терак,
- Биздан сизга ким керак?

2-ТОМОН

- Ҳар ишдан берган дерак,
- Хайрулло бизга керак!

2-ТОМОН

- Оқ теракми, кўк терак,
- Биздан сизга ким керак?

1-ТОМОН

- Китоб ўқиган лак-лак,
- Ойбеквой бизга керак!

ДАВРАМИЗГА КЕЛ

(Болалар даврага кириб, қўлни қўлга бериб, айлана бўлиб айтиб ўйнашади).

Берамиз дўстлар
Қўлимизга қўл,
Бағрига чорлар
Бизни ўнгу сўл.

Нақорат:

Ўйнаймиз сакраб,
Куламиз сакраб.
Айлана бўлиб
Яйраймиз сакраб.

Табиат сеҳри
Ақлимиз олар.
Авлон ранг гуллар
Ҳайратга солар.

Нақорат:
Ўйнаймиз сакраб,
Куламиз сакраб.
Айлана бўлиб
Яйраймиз сакраб.

Кел-ҳа, кел-ҳа, кел,
Даврамизга кел.
Ўйин қиламиз
Ёғса ҳамки сел.

Нақорат:
Ўйнаймиз сакраб,
Куламиз сакраб.
Айлана бўлиб
Яйраймиз сакраб.

ЖАЛА

Ўйнар жойимиз дала,
Қўйиб юборди жала.
Қўйиб юборса жала
Тўлдир косангни лола.

Нақорат:
Ҳа, жала, жала, жала,
Сендан миннатдор дала.
Дала кўркин оширган
Чучмомаю, гуллола.

Қизлар бўйнида мунчок,
Қулоқларида балдоқ.
Жала сувига қонгач,
Сепин ёяр қизғалдоқ.

Нақорат:

Ҳа, жала, жала, жала,
Сендан миннатдор дала.
Дала кўркин оширган
Чучмомаю, гуллола.

КАМАЛАК

Оҳ-оҳ камалак.
Жоним камалак,
Бердинг сен бизга
Қувончдан дарак.

Қўю кўзилар
Ўтлоқда яйрар,
Ҳар бир кунимиз
Шодликда ўтар.

Кўкда ўрдак, ғоз
Баҳор дейди соз,
Баҳор келса соз
Тўкин бўлар ёз.

Оҳ-оҳ камалак,
Жоним камалак,
Бердинг сен бизга
Қувончдан дарак.

СЕТОРЧА (лапар)

Йўл бошида болалар
Қўлларида дутори
Ўйин-кулгу қилишар
Учиришиб сетори.

Нақорат:

Ўзим қилган сеторча
Булутга торт булутга.

Сеторчамиз учади
Осмонларда чайқалиб
Кимки бўлса дангаса
Ўқий олмас қийналиб.

Нақорат:

Ўзим қилган сеторча
Булутга торт булутга.

Сетор, варрак учириб
Кенг фазога қараймиз.
Гагариндек бўлсак деб
Қувонишиб яйраймиз.

Нақорат:

Ўзим қилган сеторча
Булутга торт булутга.

КИЧКИНА БЎЛИНГ (лапар)

Қарсак чалиб болалар
Давра қуриб яйрайди
“Кичкина бўлинг” рақсига
Ҳамма бир-бир ўйнайди.

Нақорат:

Кичкина бўлинг, кичкина,
Нўхотдан ҳам кичкина.
Кичкина бўлинг, кичкина
Зиғирдан ҳам кичкина.
Кичкина бўлинг, кичкина,
Тариқдан ҳам кичкина.

Мақтанчоқлар кўп ёмон
Камтарлар бўлсин омон
Ўзин кичик олганга
Ёрлақайди бўл замон.

Нақорат:

Кичкина бўлинг, кичкина,
Нўхотдан ҳам кичкина.
Кичкина бўлинг, кичкина
Зиғирдан ҳам кичкина.
Кичкина бўлинг, кичкина,
Тариқдан ҳам кичкина.

ГУЛЛОЛА

Турфа рангли гуллола, гуллола,
Табиатдан ҳавола, ҳавола.

Гуллолалар тераман, тераман.
Дўстларимга бераман, бераман.

Нақорат:

Оҳ гуллола, гуллола, гуллола,
Сенга меҳрим ҳавола ҳавола.

Гўё кўкда ҳилола, ҳилола
Боққанидек қиёлаб, қиёлаб.
Гуллар бизни сеҳрлар, сеҳрлар
Ортар унга меҳрлар, меҳрлар.

Нақорат:

Оҳ гуллола, гуллола, гуллола,
Сенга меҳрим ҳавола ҳавола.

Гулда олам севгиси, севгиси
Унда дўстлик белгиси, белгиси.
Қўлни қўлга берайлик, берайлик
Гулзор бунёд этайлик, этайлик.

Нақорат:

Оҳ гуллола, гуллола, гуллола,
Сенга меҳрим ҳавола ҳавола.

Замон ҳуррам замондир, замондир
Мадҳинг куйлар Баҳодир, Баҳодир
Кезар қувноқ тарона, тарона
Гулшанаро ҳар ёна, ҳар ёна.

Оҳ гуллола, гуллола, гуллола,
Сенга меҳрим ҳавола ҳавола.

ШАМОЛ, ЭСАҚОЛСАНГЧИ (ёлбориш, ғамгин ҳолатда)

Ҳамма: Шамол, шамол,
Бағри камол,
Эсақолсангчи.

Бир бола: Онангни сув оли кетди,
Отангни сув оли кетди.

Ҳамма: Шамол, шамол,
Бағри камол,
Эсақолсангчи.

Бир бола: Донимизни шопирамиз
Хас-қипиғин қочирамиз.

Ҳамма: Шамол, шамол,
Бағри камол,
Эсақолсангчи.

Бир бола: Жуда исиб кетди офтоб,
Унга беролмаймиз биз тоб.

Ҳамма: Шамол, шамол,
Бағри камол,
Эсақолсангчи.

Бир бола: Соялар ҳам димиб кетди
Нафасимиз қисиб кетди.

Ҳамма: Шамол, шамол,
Бағри камол,
Эсақолсангчи.

Бир бола: Моллар бўлди жуда беҳол
Экин-текин афтода ҳол.

Ҳамма: Шамол, шамол,
Бағри камол,
Эсақолсангчи.

Бир бола: Ўжар бўлмай, қулоғинг сол,
Нозлар қилмай, тез эса қол.
Ҳамма: Шамол, шамол,
Бағри камол,
Эсақолсангчи.
Бир бола: Онангни сув олиб кетди,
Отангни сув олиб кетди.
Ҳамма: Эсақолсангчи!!!

ШАМОЛ КЕЛДИ **(хушхабар, ҳамма хурсанд шод).**

Қувнанг қадрдон жўралар,
Шамол келди, шамол келди.
Яйранг жонажон жўралар,
Шамол келди, шамол келди.

Шамолда бор кўплаб хислат
Касал-пасал бўлади даф.
Ушалади орзу-ният.
Шамол келди, шамол келди.

Донимизни шопирайлик
Хас-хашакни ҳочирайлик.
Қулча-нонлар ёптирайлик
Шамол келди, шамол келди.

Яйраб ўйнайди болалар
Жонга оромку соялар
Ҳузур берар шаббодалар
Шамол келди, шамол келди.

Энди экин сарғаймайди
Ўт-ўланлар қуврамайди
Қўю моллар қийналмайди
Шамол келди, шамол келди.

Қувнанг қадрдон жўралар
Шамол келди, шамол келди.
Яйранг жонажон жўралар
Шамол келди, шамол келди.

УЗУМ ПИШДИ ЁКИ ГАЛА-ГАЛА ХОЙ! (узум кўриқлаш кўшиғи)

Узум пишди, узум пишди
Узумларга ишқим тушди
Узумзорда чуғурчукқа
Кўзим тушди, кўзим тушди.

Нақорат:
Гала-гала хой, гала-гала
Гала-гала хой, гала-гала.

Чуғурчуқлар ўта айёр,
Айёр эмас, бўлар беор.
Узумларга маза кириб
Пишган жойда доим тайёр.

Нақорат:
Гала-гала хой, гала-гала
Гала-гала хой, гала-гала.

Пишган-пишган узумларни
Новвот сифат тизимларни
Чуқурчуқлар танлаб ейди
Қолдириш доғга бизни.

Нақорат:

Гала-гала хой, гала-гала
Гала-гала хой, гала-гала.

Чуғурчуклар гала-гала
Узум ейди сара-сара
Узумлардан ҳайдаймиз биз
Қўнғироқлар чала-чала.

Нақорат:

Гала-гала хой, гала-гала
Гала-гала хой, гала-гала.

ШИҚИЛДАМА ШИҚ (Болалар ҳазил қўшиғи)

Қишлоқ ёни соғонок
Соғонокда тош қайроқ
Аливойни чўчитманг
Хаёлида ўйинчоқ.

Нақорат:

Шиқилдама, шиқилдама, шиқилдама, шиқ.

Анов турган оқ терак
Манов турган кўк терак
Ўпкаламанг Солидан
Озроқ ухлаши керак.

Нақорат:

Шиқилдама, шиқилдама, шиқилдама, шиқ.

Терак бошида чумчук
Момом йигирар урчук
Майдон чорласа қўзгар
Ҳошим полвонда санчиқ.

Нақорат:

Шиқилдама, шиқилдама, шиқилдама, шиқ.
Чўпон ярашар тоққа,
Ўйнаганимиз соққа
Синфда сумка қолдириб
Олим кетади боққа.

Нақорат:

Шиқилдама, шиқилдама, шиқилдама, шиқ.
Кўча боши кенг ариқ,
Ариқда кўпдир балиқ
Ишга деса ҳеч ким йўқ
Ош бўлсачи лиқа-лиқ.

Нақорат:

Шиқилдама, шиқилдама, шиқилдама, шиқ.
Боғда булбул сайрайди,
Тинглаб кўнгил яйрайди.
Санъат йўлин танлаган
Бир умрга яйрайди.

Нақорат:

Шиқилдама, шиқилдама, шиқилдама, шиқ.

ҲАЙЛАЁ ҲАЙЛА
(Бугдойзорни чумчуқлардан кўриқлашда
айтиладиган кўшиқ)

Қара, у ёққа қара
Чумчуқ келар бир гала.
Мунча бизга келасан
Бошқа полларни тала.

Нақорат:

Ҳайла ҳайла-о! Ҳайлаё ҳайла!
Бошқа полларни талаё тала!

Уйинг қурғур чумчуклар
Буғдойимни единг-ку
Текин томоқ бўлмай қол
Донларимга тўйдинг-ку.

Нақорат:
Ҳайла ҳайла-о! Ҳайлаё ҳайла!
Бошқа полларни талаё тала!

Уят билмас чумчуклар
Бунча суклик қилмасанг.
Кўзинг тўймай бунча ҳам
Нафси бузуқ бўлмасанг.

Нақорат:
Ҳайла ҳайла-о! Ҳайлаё ҳайла!
Бошқа полларни талаё тала!

Гала-гала чумчуклар
Эртан келаман деб кетди
Уяти йўқ чумчуклар
Ҳаммани вайрон қип кетди.

Нақорат:
Ҳайла ҳайла-о! Ҳайлаё ҳайла!
Бошқа полларни талаё тала!

ЖАМАЛАК

Майда ўрим сочимга
Жамалаклар ярашган
Бунга бу қиз гўзал деб
Катта-қичик қарашган.

Нақорат:

Жамалак, жон жамалак,
Сен билан гўзал малак.
Қиз бола чиройини
Оширгансан сен бешак.

Оппоқ момик жамалак
Ҳавасимиз оширган.
Қалбларимиз мусаффо
Қувончимиз тоширган.

Нақорат:

Жамалак, жон жамалак,
Сен билан гўзал малак.
Қиз бола чиройини
Оширгансан сен бешак.

Оҳ жамалак, жамалак,
Сенга ғурурлар лак-лак.
Аразлама қизлардан
Гўзаллик бўлар ҳалак.

Нақорат:

Жамалак, жон жамалак,
Сен билан гўзал малак.
Қиз бола чиройини
Оширгансан сен бешак.

“ЎРДА” ЎЙИНИ ҚЎШИҒИ

Чиқинг дўстлар ўртага
Энди навбат “Ўрда”га
Ўйинимиз бошлаймиз
Етсангиз гар тўрттага.

Нақорат:

Кимлардадир бор ёнғок
Аллакимда кумалок
Ўйинимиз соз ўтсин
Даврамизга кел ўртоқ,

Бир.. икки... бошладик

Ўрдамизга ташладик (ҳаракат билан)

Э-ҳа-а... тушмадику (саросимада)

Қани... бошни қашладик. (ўйланишади)

Нақорат:

Кимлардадир бор ёнғок
Аллакимда кумалок
Ўйинимиз соз ўтсин
Даврамизга кел ўртоқ,

Ўрда, ўрда, ўрдажон,

Туширишга бер имкон...

Ур-е-е! Тушди ўрдага (ташлаш ҳаракати)

Қувончимиз бир жаҳон (ҳамма хурсанд)

Нақорат:

Кимлардадир бор ёнғок
Аллакимда кумалок
Ўйинимиз соз ўтсин
Даврамизга кел ўртоқ,

ОЙДИН КЕЧА

Бу кеча ойдин кеча

Эшитгин ҳой болача

Эртак базми қиламиз

Қизиб кетсак тонгача

Нақорат:

Ойдин кеча, ой кеча
Ўйинларга бой кеча
Чорла ойни бағрингга
Ҳаялламай, ҳой кеча

Тор кўчада бир тол бор
Шу толда кўп хислат бор
Ким эртакни билмаса
Ўйнаб бериш шарти бор

Нақорат:

Ойдин кеча, ой кеча
Ўйинларга бой кеча
Чорла ойни бағрингга
Ҳаялламай, ҳой кеча

Ойдин кеча ой бўлсин
Хув нарида сой бўлсин
Биттагина тилак бор
Элда ҳамма бой бўлсин

Нақорат:

Ойдин кеча, ой кеча
Ўйинларга бой кеча
Чорла ойни бағрингга
Ҳаялламай, ҳой кеча

Ҳаппак (Қизлар ўйини қўшиғи)

Ҳай-ҳай қизлар жон қизлар,
Келинг ҳаппак ўйнаймиз.
Шу давронда шод бўлиб
Қўшиқ айтиб яйраймиз.

Нақорат:

Ҳаппак ўйнайлик ҳаппак

Ҳаппаго-о-о ҳаппак.

Қарсак чалайлик қарсак

Қарсаго-о-о қарсак.

Силлиқ тошлар терилган

Қилган ҳаппак ҳумори

Қўлдан қўлга ўтган тош

Дўстлигимиз самари.

Нақорат:

Ҳаппак ўйнайлик ҳаппак

Ҳаппаго-о-о ҳаппак.

Қарсак чалайлик қарсак

Қарсаго-о-о қарсак.

Қалб торлари жаранглар

Бирга қанча ўйнасак

Олма бўлар мунаввар

Кўнгил очиб яйрасак.

Нақорат:

Ҳаппак ўйнайлик ҳаппак

Ҳаппаго-о-о ҳаппак.

Қарсак чалайлик қарсак

Қарсаго-о-о қарсак.

ҚАРС ЧИҚАДИ ИККИ ҚЎЛДАН НАҚОРАТ

Қарс, қарс, қарс (сўнг қўлда 3 марта чапак)

Қарс, қарс, қарс...

Қарс чиқади икки қўлдан
Чиқмас садо якка қўлдан
Етар доим муродига
Қўлга, билинг, қўлни берган.

Қарс, қарс, қарс (сўнг қўлда 3 марта)

Қарс, қарс, қарс...

Ёлғиз отнинг чанги чиқмас
Чиққанда ҳам донғи чиқмас.
Бирлашганга нима етсин,
Бирлашганлар доғда қолмас.

Қарс, қарс, қарс (сўнг қўлда 3 марта)

Қарс, қарс, қарс...

Ёлғизлик кўп ёмон дейди,
Айрилганни бўри ейди.
Кўпчиликда кўп хислат бор,
Якка юрган дакки ейди.

Қарс, қарс, қарс (сўнг қўлда 3 марта)

Қарс, қарс, қарс...

Қарс чиқади икки қўлдан
Чиқмас садо якка қўлдан
Етар доим муродига
Қўлга билинг, қўлни берган

Қарс, қарс, қарс (сўнг қўлда 3 марта)

Қарс, қарс, қарс...

ЧИЛДИРМА

Нақорат

Чилдирма, жон чилдирма

Хаёлларга толдирма.

Давраамизга келақол

Ишқингда кўп куйдирма.

“Бак-бака-бунг” овозинг

Ўтда тобланар созинг

Ҳайратларга соласан.

Кенг даврага бир ўзинг.

Нақорат

Чилдирма, жон, чилдирма

Хаёлларга толдирма.

Давраамизга келақол

Ишқингда кўп куйдирма.

Жилоланган рангмиди,

Ё қосқонинг зангмиди.

Нағмаларинг эшитиб,

Ҳамма ҳангу мангмиди.

Нақорат

Чилдирма, жон, чилдирма

Хаёлларга толдирма

Давраамизга келақол

Ишқингда кўп куйдирма.

Бунча сеҳр сенга ёр?

Доим қиласан хумор

Ром қилгансан ўзингга

Овозингга қилма зор.

Нақорат

БЕШҚАРСАК

Нақорат

Зўр бўлади “Бешқарсак”

Яхши чалсак биз қарсак.

Ҳа! Ҳа! Ҳа-ҳа-ҳа!

Ҳа! Ҳа! Ҳа-ҳа-ҳа!

“Бешқарсак”да сеҳр бор
Ҳар кимни қилар хумор.
Ўзинг четга олганни
Ёқтирмайди у зинҳор.

Нақорат

Бир-бир тушинг даврага

Муқом қилиб ҳаммага

Ярашиғли бўйингиз

Дўстлар тўлган даврага.

Нақорат

“Бешқарсаг-о” “Бешқарсак”

Завққа тўлганлар лак-лак.

Муродига етади

Сенга чалганлар қарсак.

Нақорат

ЁҒУРЧОҚ

Нақорат

Ёғурчоғим ёғурчоқ

Сени кўрсам вақтим чоғ.

Шарофатинг кўп сенинг

Унутмайман ҳеч бир чоқ.

Ҳовли сахника ўчоқ,
Ўтин ҳам бор бир қучоқ.
Таом яхши бўлсин деб
Ёрма қилар ёғурчоқ.

Нақорат

Унини сиз кўрмабсиз
Нонлар қилиб емабсиз.
Мазасини билмабсиз
Дунёга сиз келмабсиз.

Нақорат

Ёғурчоғим ёғурчоқ,
Сени кўрсам вақтим чоқ
Шарофатинг кўп сенинг
Унутмайман ҳеч бир чоқ.

ЭКИНЛАР МАДҲИ

(Доиранинг “тум-така-тум”, “така-така-тум”
тарзидаги жўрлигида ҳар байт 2 мартадан ўйини билан
айтилади)

Кузда ғалла экилади
Ҳосиллар ҳам мўл бўлади.
Омборлар донга тўлиб
Орзу-армон ушалади.

Нақорат

Экин экинг трама
Элларимиз қурама
Шу давронда қўл бериб
Ўйнамасак бўлама.

Буғдойсара дон бўлмиш
Зуғур, кунжит ёғ бўлмиш
Обжувозу тегирмон
Яна ёрдамга келмиш.

Нақорат

Экин экинг трама
Элларимиз курама
Шу давронда қўл бериб
Ўйнамасак бўлама.

Экдик тарик, седана
Хурсанд каклик, бедана
Макка, арпа мўл бўлса
Чорва-молга тантана.

Нақорат

Экин экинг трама
Элларимиз курама
Шу давронда қўл бериб
Ўйнамасак бўлама.

ЁМ ҚИШЛОҒИ ҲАҚИДА ҚЎШИҚ

(Ҳар бир сатрдан сўнг “Ҳайла, ҳайла, ҳайла” нақорати бир бандда болалар томонидан, иккинчисида қизлар томонидан айтиб турилади.

Қўшиқни қизлар бошлаб берадилар. Қўшиқ аҳангига мос доира жўр бўлади. Қўшиқ қарсак билан айтилади).

Ём атрофи буғдойзор,
Буғдойда кўп хислат бор.
Баҳор пайтида келинг,
Буғдойзорда лола бор.
Буғдойзорда лола бор.

Ём қовунини емабсиз,
Дунёга сиз келмабсиз.
Чайла қуриб ўтирган,
Даласида бўлмабсиз.
Даласида бўлмабсиз.

Дилингизни ром этган
Баҳорими, ёзими?
Тилингизни ёради
Ёмгинанинг узуми
Ёмгинанинг узуми.

Боғларида олхўри
Олмаси бор, ноки бор.
Ёрдамчи хўжаликлар
Ўругу шафтолизор
Ўругу шафтолизор.

Ушбу гўзал қишлоқнинг
Одамлари ажойиб
Кўриб ҳайрон қоласиз
Одатлари ажойиб.
Одатлари ажойиб.

Баҳор пайти қизғалдоқ
Чучмомалар ярашган
Ём қишлоққа ҳавас қиб
Катта-кичик қарашган
Катта-кичик қарашган.

МАЗЗА, ЖОН МАЗЗА

(Қизлар ва ўғил болалар жамоалари фольклор айтишуви)

Айтишув доиранинг “так-така тум, така-така-тум” усули жўрлигида ижро этилади. (Ҳар бир байт 2 мартадан айтилади).

Нақорат

Қизлар: - Ўйинлар кўп жуда ҳам
Мазза, жо-он, мазза

Болалар: - Ўйинларнинг ичида
Чиллак ўйини мазза
Мазза жо-он, мазза

Қизлар: - Мазза, жо-он, мазза

Болалар: - Чиллак ўйини мазза
Мазза жо-он мазза

Қизлар: - Сиз обкелинг вассачўл
Биз топамиз чиллак чўп

Болалар: - Обкеламиз вассачўп
Ёнимизда чиллак чўп.

Нақорат

Қизлар: - Томошани бошлайлик,
Чиллак ўйинанг болалар.

Болалар: - Сиз ҳамкиптокни олиб,
Лапти ўйинанг жон қизлар

Нақорат

(Дастлабки 2 байт айтилгандан сўнг)

- Ҳамма: - Мазза, жо-он мазза
Қизлар: - Лапти ўйини мазза
Мазза, жо-он, мазза
Ҳамма: - Мазза, жо-он мазза
Болалар: - Чиллак ўйини мазза
Ҳамма: - Мазза жо-он мазза
Ҳамма: - Ютқазганга бир шарт бор
Мазза, жо-он мазза
Ютганларни опичлаш
Мазза, жо-он мазза
(Доира жўрлиги тўхтайди)

АТИШУВ

Қ и з л а р:

Соғоноқнинг суви бор, эҳ боллар
Яқин борманг деви бор, эҳ боллар
Ҳамдам бўлиб киришсак, эҳ боллар
Ҳар бир ишнинг эви бор, эҳ болалар

Б о л л а р:

Ариқ лабида жийда, жон қизлар
Жийданинг гули майда, жон қизлар.
Бирга ҳамдам бўлмасак, жон қизлар-о
Ишларда ютуқ қайда, жон қизлар.

Қ и з л а р:

Тоғда бодом гуллайди, эҳ боллар.
Яқинига имлайди, эҳ боллар
Биргаликка не етсин, эҳ боллар
Кўрган кўнгил яйрайди, эҳ боллар

Б о л л а р:

Сув тагида силлиқ тош, жон қизлар
Териб олинг ҳаппак тош, жон қизлар
Тўқ қиловринг кўнглингиз, жон қизлар-о
Ҳар бир ишда биз ёнбош, жон қизлар.

Қизлар ва болалар.

-Юмшоқ экан кўнглингиз, эҳ боллар
- Ширин экан сўзингиз, жон қизлар
Ҳамма: Қўлни қўлга берайлик, бўб дўстлар-о
Ҳамма: Қўшиқ куйлаб ўзимиз, эҳ дўстлар.

ЧУЧМОМА

Баҳор чоғи қирларда - чучмома
Адирларда, ўрларда - чучмома,
Сайхонларда, ўрларда – чучмома,
Далаларда, боғларда – чучмома,
Чучмо-о-ма, чучмома, чучмома.
Чучмо-о-ма, чучмома, чучмома.

Қир-адирда яйрайди – болалар,
Олам – олам яшнайди болалар,
Чучмомалар теради – болалар,
Завққа тўлиб қувнайди – болалар.
Чучмо-о-ма, чучмома, чучмома.
Чучмо-о-ма, чучмома, чучмома.

Турфа гуллар сардори – мовийсан,
Гуллар ичра дилдори – мовийсан,
Мовий осмон мисоли – мовийсан,
Эзгуликнинг тимсоли – мовийсан.
Чучмо-о-ма, чучмома, чучмома.
Чучмо-о-ма, чучмома, чучмома.

Баҳор чоғи қирларда – чучмома,
Адирларда, ўрларда – чучмома,
Сайхонларда сойларда – чучмома
Далаларда боғларда – чучмома.
Чучмо-о-ма, чучмома, чучмома.
Чучмо-о-ма, чучмома, чучмома.

ЖОН БУРГАМ

(Ўғил болалар лавҳали ҳазил лапар)

Бошловчи: - Шокир-р, о-о Шокир!
Ҳамма: - Шокир йўқ.
Бошловчи: - Қаерда?
Ҳамма: - Уйида
Бошловчи: - Нима қиляпти?
Ҳамма: - Бурга боқяпти?
Бошловчи: - Нима-а?
Ҳамма: - (дона - дона қилиб) Бур-га
боқ-яп-ти!
Бошловчи: - (яна ҳайрон) Бурга боқяпти?!
(елкасини қисади)
Ҳамма: - Ҳа!
Бир бола: - (бошловчи олдига келиб)
Ҳали хабаринг йўққа
ўқшайди. Шокир анчакундан
буён бизга қўшилмай қўйди.
Ҳа десак, Бурга боқаман,
сотиб пулига кооператив
очаман, сен ҳамманг
замондан орқада қолгансан,
энди мен сенларга

- қўшилмайман ҳамёни
қуруклар деди.
- Бошлоқчи: - Сизлар қараб
туравердиларингми, ҳали
ёшсан, қийналасан
демадиларингми?
- Бола: - Айтдик, кўнмади. Бор-э дедикда
Қўшиққа солиб юбордик.
- Бошловчи: - Қандай кўшиққа.
- Бола: - Боболаримиз айтган “Жон
бургам” кўшиғигада.
- Бошловчи: - Эшитсак бўладими?
- Бола: - Албатта бўлади (орқага
болаларга қараб, ўзи эса
микрофонга яқинлашиб),
қани болалар, янги ўрганган
кўшиғимизни бошладик. Мен
айтаман, сизлар қўшиласизлар.
- Ҳамма: - Бошла бўлмаса.
- Бола: - Бургам бир ёнда ётир
- Ҳамма: - Жон Бургам азамат Бургам!
- Бола: - Кўп қидириб ўринманг
- Ҳамма: - Жон Бургам, азамат Бургам.
- Бола: - Бурга боқмоқда Шокир
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Қиё боқмайди сизга
- Ҳамма: - Ўзин санайди ботир.
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Кўрсатишни истайди
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Нималарга у қодир

- Бола: - Жон бургам, азамт бургам.
- Ҳамма: - Бурга касал бўлибди.
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Юзларига термилиб
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Шокир ўйга толибди.
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам!
- Ҳамма: - Охир илож тополмай
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Докторни чақирибди
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Илож йўқлигин билгач
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Ғам ғуссага ботибди
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Алқисса Шокир ўйлаб
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Қассобларга борибди.
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Тўрт қассоб тўпланишиб
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Бургани йиқитибди
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Ойболта чопқи билан
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам!
- Ҳамма: - Бургани сўйишибди
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Нимта – нимта гўштларга.
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
- Ҳамма: - Каноралар тўлибди.
- Бола: - Жон бургам, азамат бургам.

- Ҳамма: - Нархни бир юз ўн қилиб
 Бола: - Жон бургам, азамат бургам.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Шокир гўштни пуллабди.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Ҳамма келганга етиб
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Ичак – чавоқ ортибди.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Дараги кетиб ҳар ён
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Қаторлашиб жойлардан
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Келишибди одамлар
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Ҳеч ким қуруқ қайтмабди
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Ичак – човоқ, каллани
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Шокир роса пуллабди.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Мен қолдимдеб ғам еманг.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Қўш қулоғи сизники.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Мен қолдим деб ғам еманг.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Туёқлари сизники.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Мен қолдим деб ғам еманг.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.

- Бола: - Тилгинаси сизники.
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Мен қолдим деб ғам еманг.
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Пўстирмаси сизники.
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Мен қолдим деб ғам еманг.
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Думгинаси сизники.
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Мен қолдим деб ғам еманг.
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Кўр ичаги сизники
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Мен қолдим деб ғам еманг.
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Ўпка, ўти сизники
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Мен қолдим деб ғам еманг.
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Буйрак, талоқ сизники
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Биз қолдик деб ғам еманг
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Қорин – қачоғи сизники.
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Шокирвойдан ғам еманг
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Янги режа тузибди
- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
- Бола: - Эрта бозор борармиш.

- Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Бурга бола олармиш
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Семиртириб уни ҳам
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Сизга – бизга сотармиш
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Данғиллама уйларни
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Шу пулларга солармиш
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: -Коператив очармиш
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Гўштлар арзон бўлармиш
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Бола: - Гўштлар арзон, булармиш
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 Ҳамма: - Гўштлар арзон бўлармиш.
 Ҳамма: - Жон бургам, азамат бургам.
 - Жон бургам, азамат бургам.

КОВУЛИМ, ЖОН КОВУЛИМ

Ём яйлови янтоқзор,
 Янтоқзор қилар хумор
 Янтоқларнинг ичида
 Танга роҳат ковул бор.
 Нақорат
 Ковулим, жон ковулим
 Кўрсам яйрайди таним.
 Тарифи ҳам бир дoston

Унга етиш тилагим.
Ёмдир ковулнинг кони,
Келинг бўлса имкони,
Меваси ширин – шарбат,
Артигулдек тикани.

Нақорат
Кўнгил очар зиёда
Гули ёхуд пиёла
Путалари узумдек
Ҳосили шода-шода

Нақорат
Жуда барвақт турамиз
Яйлов томон юрамиз
Очилган қовулларни
Тонг саҳарда терамиз.
Нақорат

ҲИЛВА

Ҳилва, ҳилва , ҳилважон
Хушбўйсан- роҳатижон
Ҳузурингда қолишга
Қанийди бўлса имкон.

Жилға шавқи сен билан,
Булоқ завқи сен билан.
Тоғлар ҳам сенга мағрур
Сойлар кўрки сен билан.

Қизу ўғил боламиз
Сени дилдан севамиз.
Чаккамизга тақволиб
Ғурурларга тўламиз.

Ҳилва, ҳилва , ҳилважон
Хушбўйсан- роҳатижон
Ҳузурингда қолишга
Қанийди бўлса имкон.

ТИЛИМГА ТИРСАК ЧИҚИПТИ, (Лавҳали қўшиқ)

Ж А М О А :

Эшитдингизми миш-миш
Нархлар яна ошармиш
Бир кило гўштнинг пули
Юз элликка чиқармиш.

(оҳанг бир оз тўхтайдди, бир бола ёки қиз олдинга чиқиб оғзини ушлаган ҳолда).

- Вой, вой, вой!!!

Тилимга тирсак чиқипти (сўнг олдинда сал четга чиқиб туради)

(2- бола ёки қиз олдинга чиқиб қўл ҳаракатлари билан)

Нега чиқаркан сенга
Тўғри келмас удумга
Тирсак шошилмай турсин
Миш-мишчиларга чиқсин

Ж А М О А :

Дўконларда йўқдирмол
Кўлдан эса танлаб ол
Ҳамён чидаш бермаса
Кўриб кўрмаганга сол.
(бошқа бир бола ёки қиз:

-В-о-о-о-ой ! (Биринчи бола ёки қизни кўрсатиб).

Тилга тирсак чиқипти!!!

(3-бола ёки қиз олдинга чиқиб кўл ҳаракатлари билан биринчи болани кўрсатиб)

Талпинмасин унга ҳеч
Ҳалол ишлар эрта-кеч
Уни танламай турсин
Олиб сотарга чиқсин

(Жамоа-1,2,3 болалар ҳам кушилиб:)

Қани миш-миш бўлмаса
Нархлар сира ошмаса
Мўл-кўл, арзон бўлса мол
Олиб сотар қолмаса.

